

Zutphen; bevrijdt maar verdeeld

Bron: 75 jaar Vrijheid

In de nacht van 4 op 5 april slaapt bijna iedereen in Zutphen in de kelder. Het granaatvuur is niet van de lucht. Een onbekende Duitse soldaat in Zutphen noteert in zijn dagboek: 'Paaszondag, zo duister (trüb) was Pasen nog nooit. Stad wordt verdedigd tot de laatste man. Stellingen worden uitgebouwd, front rukt op.' In de ochtenduren van 6 april barst de hel los.

'De beschieting van de stad bereikte vannacht een hoogtepunt', schrijft Willy Heitling 'We kregen een drietal voltreffers. Een deel van het balkon met een stuk serre en Hermans kamer werden getroffen. Toch brachten wij het er nog vrij goed van af want in de buurt kreeg iemand negen voltreffers in zijn huis. De Canadezen rukten, naar wij uit het vuren opnamen, op tot aan de Berkel, zodat de buitenwijken bevrijd zijn. Wij zouden er met een steen naartoe kunnen gooien, maar bij ons zaten de Duitsers nog.'

Zutphen van drie kanten benaderd

Zutphen wordt goed beschermd door een net van waterwegen, de meeste bruggen zijn door de Duitsers vernietigd. De Geallieerde troepen zijn dan ook gedwongen de stad van drie kanten te benaderen.

De troepen die vanuit Baak oprukken, ontmoeten forse tegenstand en besluiten verder te gaan via Vorden. Een ander deel neemt de weg Lochem-Zutphen. Tijdens hevige gevechten gaan daar tientallen boerderijen in vlammen op.

Tot slot kunnen de troepen die via de brug bij Almen het kanaal zijn overgestoken Zutphen vanuit het Noorden naderen. Twee compagnieën van het Frans-Canadese regiment La Chaudière gaan op weg naar het Deventerwegkwartier. De wijk moet huis voor huis worden veroverd. De tegenstand bestaat uit fanatieke Hitlerjugend en Nederlandse [!] S.S.'ers.

Provinciale Zeeuwsche Courant van 9 april 1945

Journalist Keimpe Sikkema [Zie Dagboek Lien & Martha Strubbe op deze website] heeft een verloofde die in Zutphen woont: 'De Duitsers verdedigden elk gat, waarin zij gekropen waren, fanatiek en moesten met vlammenwerpers uit elk gat gebrand worden. Verschillende huizen geraakten in brand, ook het Algemeen Ziekenhuis brandde voor de helft af.'

De ziekendragers moeten de gewonden door een zee van vuur afvoeren. Pas op zondag 8 april kunnen de tanks die al klaar staan bij de Deventerwegbrug over het Twentekanaal de herstelde brug over.

[Zie korte Canadese film over Zutphen](#)

Vergissing

Aan de andere kant van Zutphen gaat het een paar dagen eerder hopeloos mis.

De Canadeezen zien de loopgraven, granaatwerpers en luchtafweer die de Duitsers er hebben geplaatst en concluderen dat Groot Graffel een Duitse basis is. Het artillerievuur dat daarop volgt kost dertien levens.

En hoewel geneesheer-directeur Paul van Bork [Zie verder op deze website] direct met gevaar voor eigen leven op zoek gaat naar de Canadeezen om ze te waarschuwen dat ze geen Duitsers maar psychiatrische patiënten bombarderen, volgt diezelfde avond opnieuw een beschieting door een tweede Canadese divisie die niet op de hoogte is gebracht [..].

De Duitsers trekken zich steeds verder terug in Zutphen. Ze betrekken stellingen op de rooms-katholieke begraafplaats en bij de Watertoren aan de Warnsveldseweg. Rond 13.30 uur op zaterdag 7 april worden in de wijk daar de eerste Canadeezen gezien.

Heitling: 'Het vuren met granaten hield op en gedurende de nacht beukte lichte artillerie op de stad. Na kwart voor drie hoorden we tanks en lichte kanonnen in de buurt schieten. Tegen de morgen begonnen de mitrailleurs de

boventoon te voeren. Plotseling werd het stil. Verrek verder maar. Wij zijn vrij.
Goddank.'

Twee dagen strijd om de stad had de Frans-Canadezen 56 man gekost [..].
Toch is niet heel Zutphen dan vrij. Want als klap op de vuurpijl hebben de
Duitsers ook de spoor- en verkeersbrug over de IJssel opgeblazen, waardoor er
geen directe verbinding meer bestaat met De Hoven. De wijk aan de
linkeroever van de IJssel zal nog een week lang zuchten onder het Duitse juk.